

Cool & Crazy

(2001 - Heftig of begeistret), de Knut Eric Jensen

Sinopsi

Aquest insòlit documental fa, del cor masculí de trenta veus de Berlevag i del seu poble, una icona nacional de Noruega. El film seguirà aquest grup d'homes al llarg de la seva gira pels Estats Units i donarà a conèixer una cultura que està a les antípodes de la que visiten.

Fitxa tècnica

Director ······ Knut Eric Jensen
 Productors ······ Jan-Erik Gammleng,
 Tom Remlov
 Productors executius ···· Synnøve Hørsdal,
 Odd Ween
 Fotografia ··· Aslaug Holm, Svein Krovel
 Editor ··········· Aslaug Holm
 So ······ Arne Hansen, Sturla Einarson,
 Alf Christian Hvidsteen
 Productor musical ····· Per Oddvar Hildre
 Efectes especials ····· Bente Santi Helle
 Productora ··········· Barentsfil AS,
 Giraff Film AB, Norsk Film AS
 Nacionalitat ··········· Noruega
 Durada ··········· 104 min

Fitxa artística

Director ········· Odd Marino Frantzen
 1r tenor ······· Einar F.L. Strand, Arne Wensel, Kare Wensel, Arne Blomso, Leif Roger Anianssen, Eirik Daldorff, Odd-Arne Olsen, Eirik Nilsen, Nils Gronberg
 2n tenor ······· Reidar Strand, Ragnar Rotnes, Randulf Antonsen, Ole Jonny Larsen, Einar Kristian Straumsne
 1r baix ····· Alf Hakon Pedersen, Harald Wensel, Kolbjorn Svendsen, Karl Anianssen, Bjarne Mathisen, Tommy Bergersen, Oddvar Hansen, Einar Saetervoll, Terje Hakon Blickfeldt
 2n baix ······· Arne Nygard, Ken-Hugo Jensen, Trygg Lund, Kai Olav Jacobsen, Hilmar Wensel, Brynjar Langas

El director

Knut Erik Jensen va néixer a Finnmark, al nord de Noruega, el 8 d'octubre del 1940. La seva obra cinematogràfica és tardana i poc extensa: s'inicia com a director de fotografia el 1977 a **Åpenbaringen** (The Revelation), de Vibeke Løkkeberg; tres anys més tard apareix com a responsable de foto fixa i ajudant de direcció als crèdits de **Svart Hav** (David Wingate, 1980), mai estrenada fora de Noruega, i no fa el salt a la direcció fins al 1993.

El seu primer film com a director, **Stella Polaris**, una ficció poètica minimalista sobre la vida quotidiana al seu lloc de naixement, Finnmark, li suposa la nominació al Crystal Globe del Karlovy Vary International Film Festival (Txèquia) el 1994, que finalment s'endu Mariano Barroso per la seva òpera prima **Mi hermano del alma** (1993).

Per a la seva segona pel·lícula, **Brent av frost** (Burn by Frost, 1997), compta amb un pressupost més elevat i es deixa anar amb una trama complexa i un gran desplegament imaginatiu, tot situant un drama romàntic en una guerra freda de caire surrealista. Amb aquest film guanya el Premi Especial en Memòria de R.W. Fassbinder al Mannheim-

Heidelberg International Filmfestival el 1997.

No torna a dirigir cap llargmetratge fins l'any 2000, en què estrena **Når mørket er forbi** (Passing Darkness), on recupera els espais de la seva infantesa i de **Stella Polaris** per a un film intimista, de llargs diàlegs i esperit contemplatiu, sobre el declivi imparabile de l'economia pesquera.

Heftig og begeistret (Cool & Crazy, 2001) és el seu primer documental, que ha estat comparat amb **Buena Vista Social Club** (Wim Wenders, 1999). L'han seguit una seqüela –**Heftig og begeistret - på sangens vinger** (Cool & Crazy on the Road, 2002), sobre una gira del grup pels Estats Units; i **På hau i havet** (Arctic Cabaret, 2004), que s'introdueix en la tradició dels clubs musicals nocturn del pol nord, amb el mateix to afectuós i divertit dels seus dos documentals sobre la música de cor.

El 2008 Jensen va tornar a la ficció amb **Iskyss**, encara no estrenada internacionalment.

La pel·lícula

Quan l'escriptora Isak Dinesen va voler ambientar **El festí de Babette** al lloc més sever i deixat de la mà de Déu que pogués imaginar, va escollir el petit poble

noruec de pescadors de Berlevag, a la costa del mar de Barents (la pel·lícula va resituar la història a la península danesa de Jutland). El parsimoniós documental de Knut Erik Jensen se centra en el Cor Masculí de Berlevag, un grup de 30 pescadors d'edats compreses entre els 29 i els 95 anys que es reuneix regularment per entonar, amb molt bona harmonia, cançons sobre Déu, el mar, Noruega, els follets i, per descomptat, l'amor. Però, davant la mirada atenta de la càmera de Jensen, els coristes es van revelant de forma gradual, parlen sobre les seves dones i els seus fills (o, en el cas dels més vells, sobre la soledat), la pesca, la política (són, en termes generals, poc sofisticats, però gens ignorants o tancats de mires), la cuina i la natura.

Situat a Finnmark, la zona més septentrional de Noruega, Berlevag és a prop del pol nord: el vent cala els ossos; l'aigua que arriba a les costes és terriblement freda, i la neu cobreix el terreny la major part de l'any. Els 1.300 habitants de Berlevag són, per naturalesa, forts, impertorbables i, sobretot, estan en una forma física sorprenent, fins i tot els més vells –un parell es lamenten dels seus ventres inflats, i un altre, fent broma, censura la seva dona per la papada que té. I si senten algun dolor o alguna molèstia òbviament no ho consideren digne de menció. Però Jensen mostra que es tracta d'alguna cosa més que mer estoïcisme. Un bon senyor que n'ha vist de tots colors, que porta una arracada que no ve al cas, descriu la seva joventut col·locat de haixix i amfetamines. Un altre recorda que el seu talent per a les matemàtiques li podria haver permès estudiar enginyeria, si no hagués estat per la dislèxia. En comptes d'això, es va fer pescador, i jura que no pot imaginar una vida més bona –això mentre està ficat fins als colzes enmig de peixos serpentejants trets de les aigües glaçades. L'escassa trama que hi ha tracta de la invitació que fan al cor per a un concert a la ciutat

rusa de Murmansk, i el seu trajecte en autobús fins arribar-hi, mentre travessen ciutats brutalment lletges i camps devastats per centrals nuclears. Tot i desanimats pels desastres de l'entorn, els coristes frisen per fer el viatge i per la perspectiva de lligar amb dones russes. El film va ser ben rebut a festivals internacionals i es va convertir en un èxit sorprenent a Noruega (ahora que convertia en inesperades celebritats els pescadors de Berlevag) abans d'obrir-se camí cap als Estats Units.

Maitland McDonagh, TV Guide
(<http://movies.tvguide.com/cool-crazy/review/135494>)

Cool and Crazy

És difícil imaginar que un documental sobre un vell cor de veus masculines, un o dos membres del qual van en cadira de rodes, esdevingui un èxit. I, tanmateix, cap altre film nacional s'hi va apropar tant a les taquilles noruegues, deixant enrere en recaptació algunes pel·lícules èpiques de Hollywood ben sonades. Per acabar-ho d'adobar, **Cool and Crazy** s'ha venut també a tot el món. El secret rau no tant en el tema com en la manera de tractar-lo. Està dirigit per Knut Eric Jensen, el director més imaginatiu de Noruega, autor de dos dels millors films escandinaus dels darrers anys: **Stella Polaris** i **Burnt By Frost**.

Jensen agafa aquesta història real potencialment sensiblera i la capgira per convertir-la en una cosa absolutament encantadora, en el millor sentit del terme. És prou rigorós per evitar un enfocament de llagrimeta fàcil. El seu cor prové, com ell mateix, de la ciutat nòrdica de Berlevag, on el clima no sembla del tot apropiat per a actuacions a l'aire lliure, i on el tancament de les empreses pesqueres ha complicat la vida de molts dels cantants.

Alguns es troben a l'atur i d'altres tenen por de perdre la feina. Un és un vell comunista que discuteix amb un dels seus companys del cor que no es pot esperar res més del capitalisme. També hi ha un drogoaddicte rehabilitat. Per unes quantes bones raons, el cor veu el fet de cantar com una mena de refugi respecte a un món d'altra manera hostil.

Tampoc no és tan còmode ser-ne membre. Veiem el cor de gira a Murmansk, mentre rep una gran ovació de la seva audiència russa; tenim una imatge fugaç d'una actuació a la intempèrie en un lloc inespecífic, salvatge i gèlid, vestits amb jaquetes de gala –i durant una ventada al carrer principal de Berlevag, coberts cada vegada amb més neu de manera que amb prou feines se'ls pot veure. Hi ha una mena d'humor irònic en moltes de les seqüències, però és per riure amb els participants i no pas per riure-se'n.

Jensen qualifica **Cool and Crazy** de documusical, i el cant, tot i que no sempre perfecte, és normalment tan eloqüent com els personatges que examina, i constitueix també un dels principals atractius de la pel·lícula. L'altre és la simpatia i el respecte innats que els professa el director. El compliment més gran que se li pot fer és dir que ha fet aquest film com si fos un dels membres del cor. És impossible imaginar que a algú no li agradi.

Derek Malcolm,
The Guardian, 9-11-2001
(<http://www.guardian.co.uk/film/2001/nov/09/londonfilmfestival2001.londonfilmfestival>)

Es demana puntualitat. Es demana als espectadors que desconnectin els telèfons mòbils i qualsevol altre aparell acústic abans de començar la projecció. Grà